

Oda Meclisi Toplantısı-TCMB Başkanı

Sayın Başkan, Merkez Bankamızın Sayın Başkanı, Meclisimizin değerli üyeleri, Değerli basın mensupları, Odamızın Kasım ayı olağan Meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi yönetim kurulu adına saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkanım, davetimizi kabul edip Oda Meclisi Toplantımıza katıldığınız için size teşekkür ediyoruz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Euro Bölgesindeki borç krizine henüz bir çözüm üretilmemiş olması en büyük ticaret ortağımız AB'nin ekonomik görünümünü hızla bozmaktadır. Derinleşen borç krizi nedeniyle uluslararası kuruluşlar birbiri ardından 2012 büyüme tahminlerini aşağı çekmektedir. IMF, Euro Bölgesi için Nisan ayında %1,8 olan 2012 büyüme tahminini Eylül ayında %1,1'e çekmiştir. OECD, Euro Bölgesinin yılın son çeyreğinde %1, 2012'nin ilk çeyreğinde de binde 4 küçüleceğini tahmin ediyor. OECD, Euro Bölgesinin 2012'de sadece binde 2 büyüyeceğini tahmin ediyor. ABD'deki görünüm de çok rahatlatıcı değildir. Cumhuriyetçilerle Demokratlar arasındaki bütçe anlaşmazlığı ABD ekonomisinin görünümünü bozmaktadır.

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch ABD'nin AAA olan notunun görünümünü bu anlaşmazlık nedeniyle durağandan negatife indirmiştir. OECD de, ABD ekonomisinin 2012'de büyüme tahmini %3,1'den %2'ye çekmiştir. OECD, Amerikan Kongresinden bir anlaşma çıkmazsa 2012 büyüme hızının binde 3 olacağını tahmin ediyor. Bu gelişmelerin etkisiyle IMF, 2012 dünya ekonomik büyüme tahminini de %4,5'ten %4'e indirmiştir.

Değerli Meclis üyeleri,

Küresel krizden önce bugünün borç batağına batmış ülkelere bol keseden yüksek not verip, bizden notunu esirgeyen derecelendirme kuruluşları büyük bir itibar kaybına uğramışlardır. Haketmediği halde yüksek not alan ülkeler düşük faizle borçlanırken hak ettiği notu alamayanlar yüksek faizle borçlanmak zorunda kalmışlardı. Bugün bol keseden verilen o yüksek notların neden olduğu zararlar trilyon dolarlara ulaşmış durumda.

Kredi derecelendirme kuruluşlarının bize verdikleri not ise hala AB'nin batmış ülkelerinin altında. Bu durumun açıklanabilir bir tarafı yoktur. Derecelendirme kuruluşları şimdi de birbiri ardına ülkelerin notlarını kırmaya başladılar. Fitch'de Türkiye'nin görünümünü negatife indirmiştir. İtibarını yitirmiş derecelendirme kuruluşları ne derse desin Türkiye emin adımlarla yoluna devam edecektir. Fitch'in işaret ettiği riskler karşısında Merkez Bankası zaten bir süredir tedbir almaktadır. Alınan tedbirler de sonuçlarını vermeye başlamıştır.

Değerli Meclis üyeleri, Başta AB olmak üzere küresel ekonomideki bu gelişmeler bizi de kaçınılmaz bir biçimde olumsuz olarak etkileyecektir.

Oda Meclisi Toplantısı-TCMB Başkanı

Türkiye bu yıl, yüzde 8 dolaylarında büyüyecektir. Bu büyümeye sanayi sektörünün katkısı büyük olmuştur. Ancak, sanayi üretimindeki artış önümüzdeki aylarda hız kesecektir. 2011'de büyüme rekorları kıran ekonominin 2012'de önemli ölçüde yavaşlaması beklenmektedir. Orta Vadeli Program Türkiye'nin 2012'de %4, OECD %3, IMF ise %2,5 büyüyeceğini tahmin etmektedir. Biz, sanayiciler olarak, büyüme hızındaki bu düşüşe hazırlıklı olmalıyız. Bu yılın yüksek büyümesi, iç talep artışından kaynaklanmıştır. 2012 yılında iç talepte aynı artışı göremeyeceğiz. Ekonomi yönetiminin kredi talebindeki artışı frenlemeye yönelik tedbirleri sonuç vermeye başlamıştır. Yılbaşından bu yana kredi hacmindeki artış %25'lere gerilemiştir. Ülkemize yabancı fon girişlerinde de bir azalma olacaktır. Zaten birbirlerine kredi açmayan Avrupalı bankalar, reel sektöre açtıkları kredileri de kısımaya başlamışlardır. Bu eğilimin, bir ölçüde de olsa Türk şirketlerine açılan ticari kredilere yansımaları da beklenebilir. Özel sektörün bir yıl içinde gerçekleştireceği dış borç anapara geri ödemelerinin toplam tutarının 62 milyar dolar olduğu açıklandı. Bu borcun hepsinin çevrilmesi, küresel ekonomideki durum dikkate alındığında zor görünüyor. Ayrıca dikkatli olmamız gereken diğer bir husus da kur riskidir. Ülkemize yabancı fon girişlerindeki azalmanın döviz kuru üzerinde oluşturacağı kısa vadeli baskılara karşı da hazırlıklı olmalıyız.

Sayın Başkanım,

Cari işlemler açığının artış hızını kontrol altına almak için almış olduğunuz kararları dikkatle izliyoruz. Ancak biz, cari işlemler açığının, sadece parasal önlemlerle uzun süre kontrol altına alınabileceğini sanmıyoruz. Çünkü, cari işlemler açığının, politik, demografik, kültürel ve yapısal bir çok nedeni bulunmaktadır. Genç nüfusumuzun harcama eğilimi yüksek, sabrı düşüktür. Gelir düzeyimiz yükseldikçe ihtiyaçlarımız çeşitlenmekte, yabancı tüketim mallarına olan talep de artmaktadır. Hem bu talebi karşılamak, hem artan nüfusa iş bulmak, hem de refah düzeyini yükseltmek için hızlı büyümek zorundayız. Bu nedenle, parasal tedbirlerin yanı sıra cari işlemler açığının diğer nedenlerini de dikkate alan tedbirler alınmalıdır.

Sayın Başkanım,

Küresel krizin başlarına kadar ülkemizde uygulanan para politikası, TL'nin aşırı değerlenmesine yol açmıştı. TL'nin uzunca bir süre değerli olması, sanayimizi olumsuz etkilemiş, ülkemizde yapılabilir işler yapılabilir olmaktan çıkmıştı. TL'nin bugün gelmiş olduğu seviyeler, yerli sanayimiz için fırsatlar sağlamaktadır. Ancak, kaybedilen işlerin geri kazanılması hemen olmuyor. Bunun için yerli üretimin desteklenmesi gerekmektedir. Biraz önce, cari işlemler açığında kültürün de etkisi olduğunu ifade etmiştim. Halkımızın tüketim kültürünü bir günde değiştiremeyiz. Ancak, bunu kamuda yapabiliriz. Kamu

Oda Meclisi Toplantısı-TCMB Başkanı

alımlarında yabancı mal düşkünlüğünü engelleyip, yerli ürünlerin tercih edilmesini sağlayabiliriz. Milli Savunma Bakanlığında olduğu gibi, tüm bakanlıkların ve kamu kurumlarının görevleri arasına "yerli sanayiye korumak ve kollamak" görevini ekleyebiliriz. Aynı yaklaşımı belediyelerden de talep edebiliriz. Örneğin biz, ASO olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi ile belediye alımlarındaki yerli payını artırmak için bir protokol imzaladık. Belediye'nin ihtiyaç duyduğu ürünlerin önce Ankara'da üretilmesi için çalışacağız. Eğer bu ürünler Ankara'da üretilmiyorsa Türkiye'de nerede üretilebileceği tespit edeceğiz. Ankara Büyükşehir Belediyesi ile başlattığımız bu işbirliğinin diğer belediyelere ve kamu kurumlarına da örnek olmasını diliyorum. Önümüzdeki dönemde ülkemizde başta sağlık ve toplu ulaşım sektörleri olmak üzere birçok yatırım yapılacaktır.

Bu yatırımlarda kullanılacak malzemelerde ülkemizde üretilen ürünler tercih edilmelidir. Yabancı firmaların üstlendikleri kamu yatırımlarında da yüksek yerli katkı oranı şartı offset anlaşmalarıyla konulmalıdır. Cari işlemler açığını düşürmek için üretimde yerli katma değer oranını yükseltmek ve yeraltı zenginliklerimizden daha çok yararlanmak için sektörel ve proje bazlı selektif destekler sağlanmalıdır. Örneğin demir-çelik sektöründe olduğu gibi kimya sektöründe de ithalatımız çok büyük miktarlardadır. Bu sektörlerde yapılacak büyük boyutlu yatırımlar için mutlaka özel destekler sağlanmalıdır. Geçmişte yapılan politika hatalarının da cari işlemler açığının artmasında rolü olmuştur. Örneğin özelleştirmelerde yerli üretimin korunması gözetilmemiştir. Geçen gün Kıbrıs'ta verdiğim örneği burada da tekrarlamak istiyorum. Özelleştirme öncesinde TÜPRAŞ, karbon karası ve sentetik kauçuk da üretmekteydi. Özelleştirme sonrasında TÜPRAŞ, bu malların üretimini durdurdu. Bugün dışarıdan bir milyar dolarlık karbon karası ve sentetik kauçuk ithal ediyoruz. Gümrük Birliği'ne, AB'nin üçüncü ülkelerle yaptığı serbest ticaret anlaşmalarının Kıbrıs kaygıları nedeniyle dahil edilmemesinin de bugün yüksek maliyetler doğuran politik bir hata olduğu iyice anlaşılmıştır. Bu örnekler artırılabilir ama konu para ve istikrar olunca sözü sahibine bırakmak daha doğru olacaktır. Merkez Bankası, dün Finansal İstikrar raporunu açıkladı. Sayın Başkanımızdan en güncel değerlendirmeyi alacağız. Ben sözü Sayın Başkanımıza bırakmadan önce Meclis toplantımıza katıldıkları için kendilerine bir kere daha teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.